

PHẦN MỀM ENCORE 4.0 VÀ KHẢ NĂNG ỨNG DỤNG TRONG DẠY HỌC MÔN ĐỌC - GHI NHẠC

■ **Võ Trọng Vinh**

Trường Cao đẳng sư phạm Nghệ An

Bộ môn âm nhạc có đặc trưng riêng so với các môn học khác, đó là dùng ngôn ngữ âm thanh để diễn tả một nội dung nào đó trong cuộc sống hàng ngày. Việc dạy học âm nhạc cũng phải gắn với sự vang lên của các âm thanh âm nhạc nên trong quá trình dạy - học phải cung cấp cho sinh viên những kiến thức âm nhạc thông qua những thiết bị dạy học và đặc biệt là những phương tiện liên quan đến âm thanh âm nhạc và hình ảnh. Công nghệ thông tin là cánh tay đắc lực giúp người giáo viên thực hiện thành công, có hiệu quả các bài giảng. Ngày nay công nghệ thông tin phát triển rất mạnh mẽ, nó đã thâm nhập vào nhiều lĩnh vực của đời sống văn hoá xã hội hiện đại trong đó có giáo dục - đào tạo. Với chiếc máy vi tính và thiết bị hỗ trợ, kết hợp sử dụng các phần mềm, người giảng viên Âm nhạc có thể thực hiện bài giảng của mình với những hình ảnh và âm thanh sinh động làm cho giờ dạy Âm nhạc trở nên hấp

dẫn và có hiệu quả cao. Việc ứng dụng các phần mềm chuyên dụng âm nhạc vào dạy - học âm nhạc có thể rút ngắn thời gian thuyết trình mà vẫn cung cấp lượng thông tin đa dạng, phong phú, tạo hứng thú cho người học. Cũng cần xác định rằng sử dụng các thiết bị đa phương tiện như vậy không có nghĩa là vai trò, vị trí của người giảng viên bị xem nhẹ mà ngược lại đòi hỏi người giáo viên phải có năng lực chuyên môn vững vàng và phải có những kiến thức, kỹ năng sử dụng các thiết bị dạy học thành thạo.

Cũng như đối với nhiều chuyên ngành học khác, chuyên ngành âm nhạc hiện nay đã có nhiều phần mềm chuyên dụng phục vụ cho việc viết nhạc, biên tập âm nhạc, tự học âm nhạc... ra đời và ngày càng có những thủ thuật tinh xảo, chuẩn xác như Encore, Final,... nhiều phần mềm hỗ trợ như Sound Forge, Cool Edit, Adobe... giúp việc thu âm, chỉnh sửa các dạng file midi trở nên gần gũi với mọi người.

Trong dạy học âm nhạc, phần mềm ENCORE 4.0 tỏ ra rất hiệu quả bởi nó giúp cho chúng ta chép các bản nhạc ở dạng 1 hoặc 2,3,4 bè, ngoài ra phần mềm Encore còn giúp chúng ta soạn các bản nhạc, các bản phối nhiều bè, nhiều nhạc cụ và có thể cho chúng ta nghe lại các bản phối đã được tạo ra trên máy vi tính. Với những tính năng ấy phần mềm ENCORE có thể kết hợp với các phần mềm khác như POWER POINT để sử dụng trong dạy - học bộ môn âm nhạc một cách thiết thực.

Phần môn đọc - ghi nhạc là nền tảng để nghiên cứu các môn học khác trong âm nhạc. Với môn học này người học không những phải học các kỹ thuật để phát âm cho đúng cao độ, trường độ, sắc thái,... mà còn phải học cách cảm thụ âm nhạc thông qua những bài học theo trình tự có chủ đích. Chúng tôi xin trình bày cách ứng dụng phần mềm ENCORE vào bài dạy môn đọc - ghi nhạc như sau:

* Đối với bộ môn đọc nhạc (xướng âm)

Trong quá trình dạy - học môn xướng âm chúng ta gặp rất nhiều dạng bài tập, mỗi loại bài tập phải có phương pháp, thủ pháp truyền thụ phù hợp, kết hợp với sự hỗ trợ của các phương tiện dạy học để diễn tả đúng sắc thái, tính chất của một bản nhạc. Việc sử dụng phần mềm ENCORE vào giảng dạy môn xướng âm cho phép:

- Giáo viên không mất thời gian chép bài lên bảng
- Học sinh quan sát được toàn bộ bản nhạc, và khi đọc bài giáo viên có thể cho học sinh nghe và nhìn thấy tốc độ chuẩn chính xác giúp học sinh rèn luyện được nhịp phách chính xác.

- Học sinh được nghe trọn vẹn cả 2 bè để cảm nhận được sự hoà quyện giữa 2 bè giúp học sinh có khả năng cảm nhận về hoà âm tốt hơn.

- Giáo viên có thể lưu bài tập trên đĩa mềm để cho học sinh về nhà luyện tập ghép bè, tập tin này dùng ổ đĩa của đàn YAMAHA đọc được.

Sau đây là một ví dụ một bài luyện tập xướng âm cụ thể để minh hoạ. Bài tập đọc nhạc (TĐN) bài 2 bè: bài số 20 sách Xướng âm, tác giả Nguyễn Đắc Quỳnh

* Các bước thực hiện:

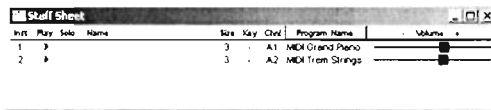
+ Bước 1: Dùng phần mềm ENCORE tạo tập tin văn bản như sau:

Bài TĐN số 20

+ Bước 2:

- Chỉnh bảng Staff Sheet theo thông số như sau (mục đích để khi dạy - học giáo viên có thể cho học sinh nghe từng bè hoặc nghe 2,3 bè cùng một lúc):

+ Tổ chức các hoạt động dạy - học:

- Cho học sinh đọc gam, gam theo mẫu:

Gam Amoll hoà thanh:

Gam theo mẫu :

- Sau khi cho học sinh đọc gam và gam theo mẫu xong, giáo viên trình chiếu bài TĐN số 20 lên màn hình và giới thiệu, phân tích các ký hiệu có trên bài.

- Cho học sinh nghe cả 2 bè để cảm nhận được sắc thái của bài TĐN.

- Lớp học phân làm 2 nhóm, mỗi nhóm tập đọc 1 bè.

- Khi sửa sai giáo viên chỉ trên bài những chỗ sai và cho học sinh nghe lại chỗ sai đó.

- Cho ghép bè 1 và bè 2.

- Sau khi ghép bè 1 và bè 2 xong, giáo viên cho cả lớp nghe lại cả 2 bè, bè một chọn âm sắc (piano), bè 2 chọn âm sắc (string).

* Đối với bộ môn ghi âm:

Ghi âm là một môn học khó đòi

hỏi phải có kiến thức tổng hợp về lý thuyết, hoà âm, và khả năng phán đoán về cao độ, tiết tấu nhanh nhạy. Để có thể ghi âm được cần phải

có sự luyện tập thường xuyên, và trong quá trình dạy - học phải có sự hỗ trợ của các thiết bị dạy học như đàn

Organ, và đặc biệt khi chúng ta sử dụng phần mềm chép nhạc ENCORE và sự hỗ trợ của máy tính thì việc luyện tập ghi âm sẽ hấp dẫn hơn tạo được sự hứng thú cho người học nhằm đem lại kết quả cao hơn. Sau đây tôi đưa ra một ví dụ một bài luyện tập ghi âm cụ thể để minh họa cho vấn đề này.

Bài luyện tập ghi âm: Nghe giai điệu của đoạn nhạc sau và điền các âm vào những ô nhịp còn bỏ trống.

* Các bước thực hiện:

+ Bước 1: Dùng phần mềm ENCORE tạo một tập tin văn bản (như trên).

+ Bước 2: Dùng lệnh " Hide staves " làm ẩn các nốt nhạc ở khuông nhạc thứ 2.

+ Khi cho học sinh luyện tập giáo viên trình chiếu khuông nhạc thứ nhất lên màn hình và cho học sinh nghe phần giai điệu của khuông nhạc thứ hai, nhiệm vụ của học sinh là điền các nốt nhạc vào các ô nhịp còn bỏ trống.

Cách luyện tập này bước đầu cho học sinh làm quen với cách ghi âm một bè dựa trên tuyến giai điệu cho biết trước và học sinh phải tìm kiếm phần giai điệu còn bỏ trống. Thực hiện cách làm này sẽ tiết kiệm thời gian ở lớp, mặt khác giai điệu được vang lên chính xác, khi học sinh đã ghi xong cả bài giáo viên trình chiếu phần đáp án

của bài tập cho cả lớp được nhìn thấy về hình nốt và nghe được giai điệu cả bài ghi âm, học sinh đối chiếu với kết quả của mình.

Kết luận:

Qua nghiên cứu và thực nghiệm đã chứng minh việc ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học Âm nhạc có tính khả thi cao, đáp ứng được mục tiêu đổi mới phương pháp dạy học, đem lại hiệu quả và chất lượng đào tạo, hoà nhịp với xu hướng phát triển của khoa học công nghệ và sự phát triển của xã hội ngày nay. Một số phần mềm tỏ ra rất hiệu quả khi được khai thác và sử dụng trong dạy học các bộ môn âm nhạc như phần mềm Powerpoint, Encore 4.0... Ưu điểm chung khi ứng dụng chúng là:

- Đưa đến lượng thông tin đa dạng và phong phú trong một bài giảng.

- Tiết dạy sinh động, tạo được hứng thú cho sinh viên và các em tiếp thu bài giảng tốt hơn.

- Trong khi giảng dạy có một số tác phẩm dùng để minh họa cho các nội dung của bài giảng nếu giáo viên không có được tay đàn tốt để chuẩn bị tác phẩm đó thì có

thể nhờ vào sự hỗ trợ đắc lực của tin học để tạo ra phần giai điệu và phần đệm để sử dụng minh họa cho người học được nghe tác phẩm đó.

- Các bài hát, bản nhạc, hình ảnh được đưa lên màn hình, khi dạy học đỡ tốn thời gian chép bài, do đó các em có nhiều thời gian để luyện tập dưới sự hướng dẫn của giáo viên.

Từ những gì đã trình bày ở trên, chúng tôi hy vọng nhận được nhiều ý kiến trao đổi, góp ý của đồng nghiệp để hướng tới đẩy mạnh hơn nữa việc ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học nói chung, dạy học âm nhạc nói riêng. ■

Tài liệu tham khảo

1. Giáo trình Xướng âm - Nguyễn Đắc Quỳnh - Trường CĐ Nhạc Họa TƯ - H, 2003.
2. Giáo trình đọc và ghi nhạc - Phạm Thanh Vân - Nguyễn Hoàng Thông - NXB GD - H, 2004.
3. Sử dụng phần mềm Microsoft Powerpoint soạn giáo án điện tử - Lê Minh Phước - H, 2007.
4. Viết nhạc trên máy vi tính - Nguyễn Hạnh - NXB Đà Nẵng, 1997.